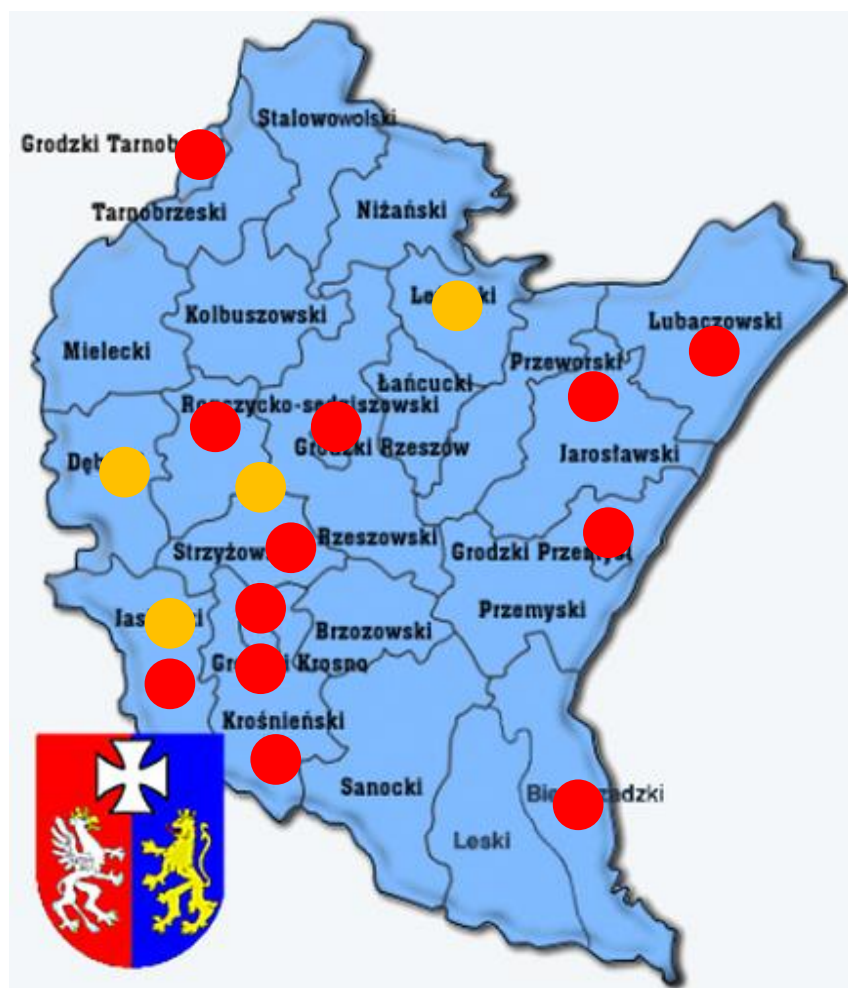

WNIOSKI Z ANALIZY LOKALNYCH PROGRAMÓW OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM

Dariusz Baran

Rzeszów

Mapa wyszukanych w internecie lokalnych programów ochrony zdrowia psychicznego

Samorząd powiatowy:

- Bieszczadzki
- Jarosławski
- Jasielski
- Krosno /grodzki/
- Krosno /ziemski/
- Lubaczowski
- Przemyski /grodzki/
- Ropczycko-Sędziszowski
- Rzeszów /grodzki/
- Strzyżowski
- Tarnobrzeg /grodzki/

Samorząd gminny:

- Czudec
- Dębica
- Dukla
- Jasło
- Leżajsk

Skromnie, ale mała gmina też może

- Wyrazy sympatii dla małych gminy
Czudec i Dukla

- Bardzo skromne zasoby instytucjonalne
- Zero specjalistów, poradni zdrowia psychicznego i innych form opieki psychiatrycznej
- Duża aktywność społeczna i potencjał myślenia środowiskowego

Razem też można

**Wyrazy podziwu dla
Miasta Jasła i Powiatu Jasielskiego
za współpracę dwóch szczebli samorządu
przy opracowaniu
lokalnego programu ochrony zdrowia
psychicznego**

Razem można więcej

„Badania systemu wsparcia społecznego i zdrowotnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi z terenu powiatu jasielskiego z wyszczególnieniem miasta Jasła”.

Badanie ankietowe:

- **osoby niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi;**
- **rodziny** osób z zaburzeniami psychicznymi;
- **rodzice dzieci** niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi;
- **mieszkańcy** powiatu jasielskiego;
- lokalni **pracodawcy;**
- **Instytucje i organizacje** społeczne powiatu jasielskiego.

Większe szanse na granty ze środków unijnych !!!

Analiza SWOT

Refleksja nad mocnymi i słabymi stronami, oraz nad szansami i zagrożeniami programu.

Wyrazy uznania dla

- Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego
- Miasta Jasła i Powiatu Jasielskiego

Wspaniała inspiracja do kolejnych badań, analiz, dyskusji i rozwijania programu !!!

Potencjał różnorodności

Przekraczanie ograniczeń resortowości

- Interdyscyplinarność
- Wielośrodowiskowość,
- Międzyresortowość

Zdrowie

Pomoc
społeczna

Aktywizacja
zawodowa

Edukacja

NGO

Syndrom Wieży Babel

- Termin „osoba z zaburzeniami psychicznymi” jest określeniem nadrzędnym
- 1. Nie dokonuje się rozróżnienia różnych grup odbiorców świadczeń, niepełnosprawności.
- 2. Utożsamia się osoby z zaburzeniami psychicznymi albo z osobami chorymi psychicznie, albo osobami upośledzonymi umysłowo.
- 3. W różnych częściach tego samego programu używa się tych samych pojęć w różnym znaczeniu.

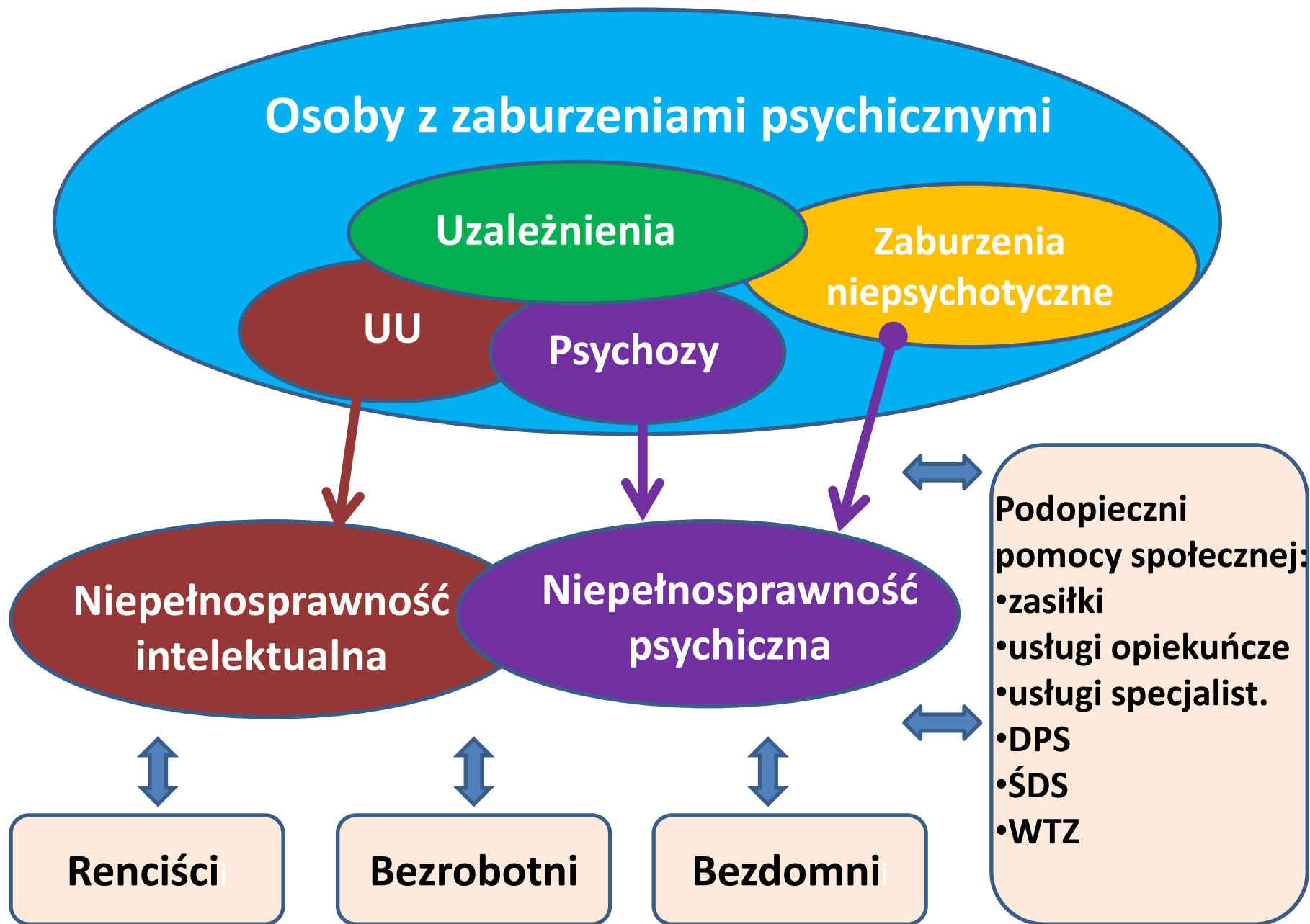
Ważna próba określenia adresatów/beneficjentów programu

Powiat Strzyżowski:

- osoby chore psychicznie
- osoby upośledzone umysłowo
- osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych
- osoby z zaburzeniami rozwoju psychicznego
- osoby z zaburzenia zachowania
- osoby wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych zaliczanych do zaburzeń psychicznych,
- dzieci, młodzież i osoby dorosłe wykazujące zaburzenia psychiczne
- rodziny i opiekunowie osób z zaburzeniami psychicznymi,
- otoczenie osób z zaburzeniami psychicznymi jako **ogół instytucji i organizacji**, z którymi osoby te mogą się komunikować podejmując aktywność społeczną i zawodową.

Różnorodne terminologie i klasyfikacje używane w programach

- **Medyczna klasyfikacja zaburzeń psychicznych** – różnie grupowana
- **Pomoc społeczna - podział według ustawy o ochronie zdrowia psychicznego**
  - typ A – osoba chora psychicznie (wykazująca zaburzenia psychotyczne)
  - typ B – osoba upośledzona umysłowo,
  - typ C – osoba wykazująca inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym
- **Orzecznictwo o niepełnosprawności:** intelektualna, psychiczna
- **Powiatowe Urzędu Pracy** - osoby aktywne zawodowo, zarejestrowani bezrobotni, trwale bezrobotni, nieaktywni zawodowo itd.
- **ZUS** renciści?

Zróznicowany programy działalności środowiskowych domów samopomocy

Podkarpackie /2011/

- 60 środowiskowych domów samopomocy /1 848 uczestników/
- **Typ A - jedna placówka ?**
- **Typ B – kilka ?**
- **Typ ABC mieszany – najbardziej powszechny**

Mazowieckie /30 VI 2011/

- 64 środowiskowych domów samopomocy /1 846 uczestników/
- **Typ A - 25 placówek dla osób psychicznie chorych /40,5 %/**
- **Typ B - 30 placówek dla osób niepełnosprawnych intelektualnie /43,5%/**
- **Typ ABC - 9 placówek typu mieszanego /16%/**

Kluby samopomocy!!!

Analiza danych dotyczących dorosłych Powiatowego Zespołu ds. Orzeczeń o Niepełnosprawności

Niepełno- sprawność	Strzyżów powiat 2010	Krosno powiat 2011	Rzeszów	Przemyśl	Lubaczów powiat
intelektualna	26 <i>/2%/</i>	16 <i>/0,6%/</i>			
psychiczna	203 <i>/14,5%/</i>	606 <i>/22%/</i>			
osoby z zaburzeniami psychicznymi	229 <i>/16,5%/</i>	622 <i>/22,6%/</i>	<i>/14%/</i>	102 <i>/15,5%/</i>	11 <i>/9,32%/</i>
Ogółem niepełnosprawni	1403 <i>/100%/</i>	2811 <i>/100%/</i>		660 <i>/100%/</i>	118 <i>/100%/</i>

Program Powiatu Strzyżowskiego
 Analiza Powiatowego Zespołu ds. Orzeczeń o
 Niepełnosprawności w 2010 roku – grupy wiekowe

Niepełnosprawność	Ogółem	16-25 lat	26-40 lat	41-60 lat
intelektualna	26 <i>/2%/</i>	95%	5%	0%
psychiczna	203 <i>/14,5%/</i>	12%	37%	51%
ogółem	1403 <i>/100%/</i>			

Ciekawe, że w grupie wiekowej 16-25 lat najwięcej orzeczeń wydano z powodu zaburzeń psychicznych (22,36%).

Program Powiatu Strzyżowskiego

Analiza Powiatowego Zespołu ds. Orzeczeń o Niepełnosprawności w 2010 roku – struktura wykształcenia – pozostający bez zatrudnienia

Niepełnosprawność	Brak podstaw.	Podstawowe	Zawodowe	Średnie	Wyższe	Bez zatrudnienia
Osoby z upośledzeniem umysłowym	?	57 %	43%	0%	0%	95%
Osoby psychicznie chore	4,33% ?	15%	50%	27%	5%	54%
Społeczność Powiatu Strzyżowskiego	?	?	?	?	?	?

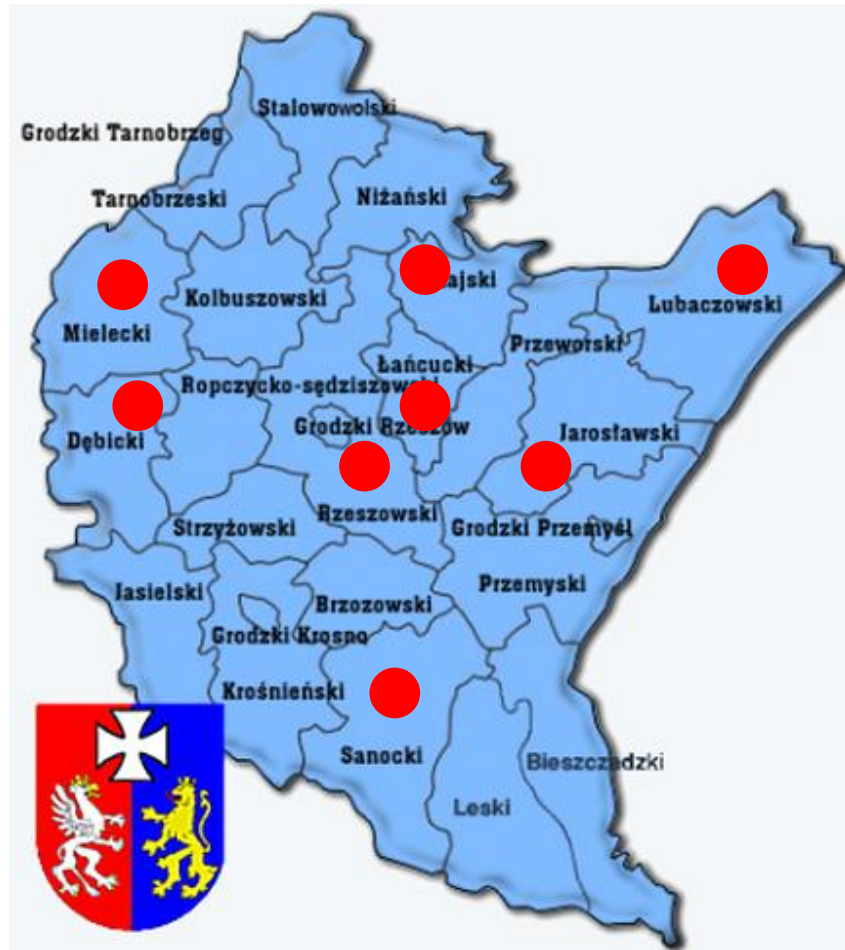
Zatrudnienie

Wśród osób z zaburzeniami psychicznymi trwale bezrobotni /powyżej 24 miesięcy/

- powiat lubaczowski – 87,5%
- Przemysł – 55%

ZAKŁADY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w 2013 roku

Jarosław
Malinie/ Chorzelów
Nowa Sarzyna
Rymanów Zdrój
Wola Dalsza
Wola Rafałowska
Wola Żyrakowska
Stare Oleszyce

Na 220 pracowników, zatrudnionych jest około 120 osób z niepełnosprawnością psychiczną.

Statystyki medyczne – intrygujące jest to, czego w nich nie ma

Wykaz **świadczeń gwarantowanych** dla dorosłych,
które **nie są zakontraktowane** w NFZ (2013)

- dla osób z zaburzeniami psychicznymi **w hostelu**
- **w opiece domowej/rodzinnej**
- **pielęgnacyjno-opiekuńcze psychiatryczne**
- psychiatryczne dla przewlekle chorych
- **dzienne rehabilitacyjne dla osób z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi**
- **dzienne psychiatryczne geriatryczne**

Statystyki medyczne – intrygujące jest to, czego jest mało

Wykaz **świadczeń gwarantowanych** dotyczących dla dorosłych,
które są **zkontraktowane w NFZ przez jeden podmiot**
(2013)

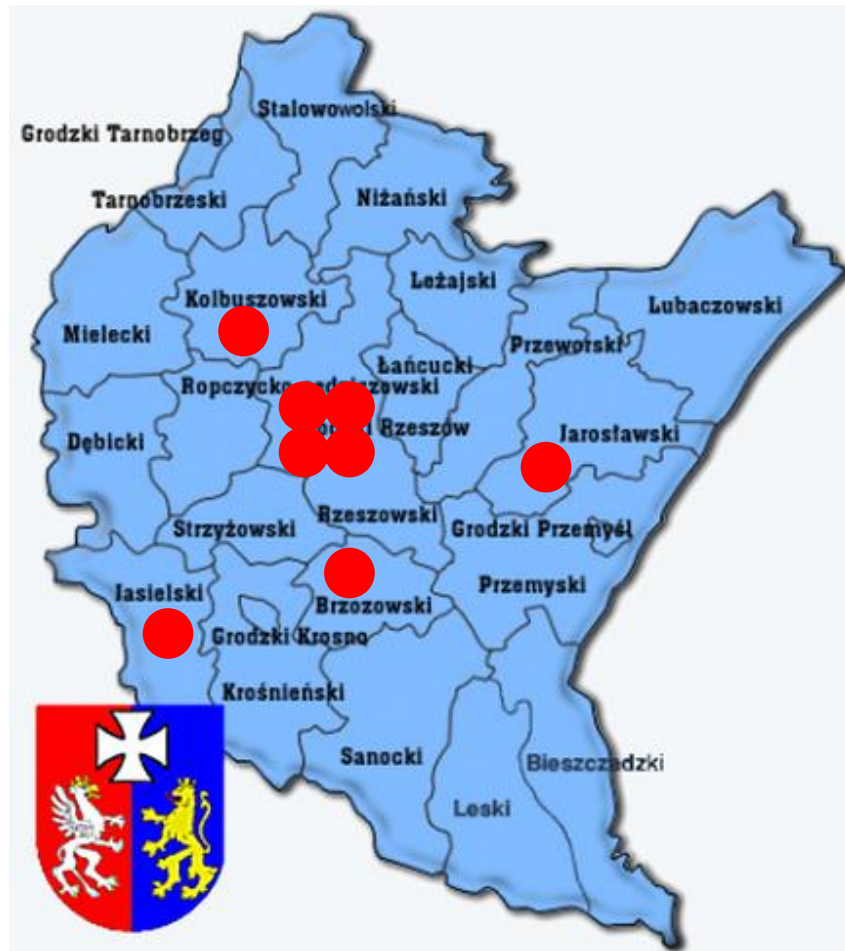
- **dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne /Rzeszów/**
- **opiekuńczo-lecznicze psychiatryczne /Tarnobrzeg/**
- **rehabilitacji psychiatrycznej /Jarosław/**
- **psychogeriatryczne /Jarosław/**

Wskaźnik wg. NPOZP- oddziały psychiatryczne 4 łóżka na 10 tyś.

Oddział psychiatryczny Specjalistyczny Szpital Wojewódzki w
Rzeszowie – **32 łóżka** /aglomeracja rzeszowska 250 tyś –
powinno być około 100 łóżek/

LECZENIE ŚRODOWISKOWE (DOMOWE)

Zespoły Leczenia Środowiskowego (2013)

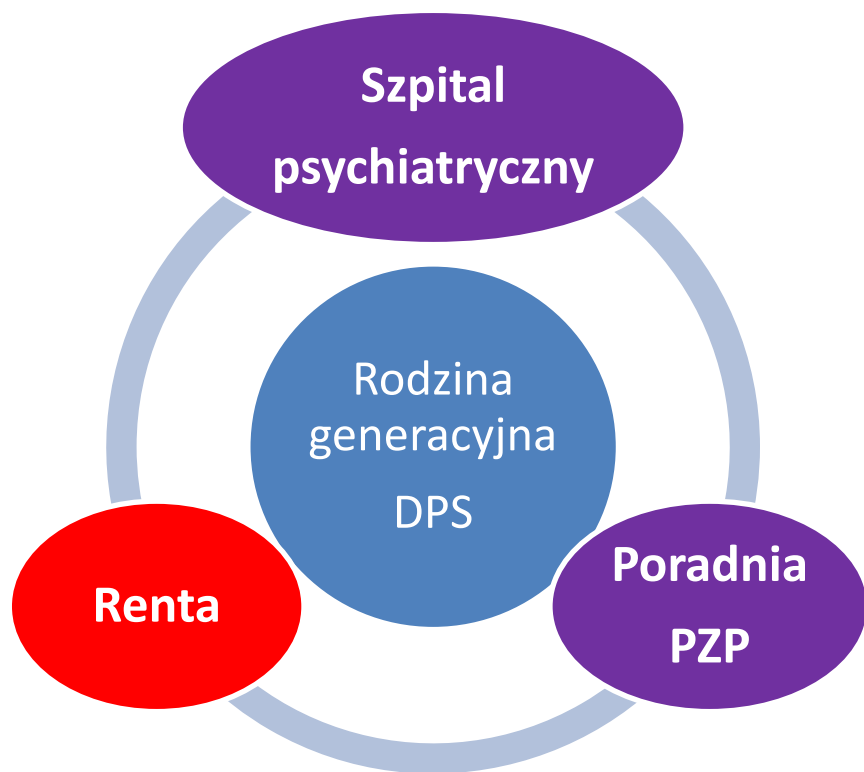

8 zespołów:
Brzozów
Jasło
Kolbuszowa
Jarosław
4 x Rzeszów

Minimalna dostępność wg. NPOZP - 1 ZLŚ na 50 tyś - powinno być około 44

Cel NPOZP – rozwijanie środowiskowego modelu opieki psychiatrycznej

Model ze starej epoki

Model środowiskowy

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz
Osób z Upośledzeniem Umysłowym

Koło w Jarosławiu

KRS 0000010902

Ośrodek Wczesnej Interwencji

Specjalistyczna Poradnia Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka

Ośrodek Rehabilitacyjno - Edukacyjno - Wychowawczy

Środowiskowy Dom Samopomocy

Warsztat Terapii Zajęciowej

Zakłady Aktywności Zawodowej

Mieszkanie Treningowe

Mieszkanie Chronione - "Grupowy Dom Rodzinny"

Self-Adwokaci

Usługi indywidualne, w tym asysta osobista

Kluby i zespoły aktywności artystycznej

Wyjazdowe formy rehabilitacji i rekreacji

Wniosek 1

Powołanie wieloinstytucjonalnego i wielośrodowiskowego
Zespołu/Rady ds.

Koordinacji i Monitorowania

Podkarpackiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

Sprawozdawczość

- W niektórych programach określono termin przedkładania sprawozdania rocznego z realizacji programu np. powiat Jarosław - 15 III, Tarnobrzeg, Dukla - 31 III, powiat Krosno - 30 IV, Przemyśl - 15 V.
- Ministerstwo Zdrowia oczekuje od jednostek samorządu terytorialnego wypełnienia kwestionariusz sprawozdawczego /kiedy ?/

Wniosek 2

Organizowanie narad, szkoleń, konferencji regionalnych wg. zapotrzebowania gmin i powiatów, środowisk

- narada, **szkolenie o metodologii opracowywania programów ochrony zdrowia psychicznego oraz standaryzacji sprawozdawczości**
- **FORUM ogólne** – podsumowanie, priorytety, kierunki /przełom maja, czerwca/
- **FORA tematyczne** ukierunkowane na:
  - **zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży** /skoordynowanie prac nad programami wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy domowej, przeciwdziałania uzależnieniom/
  - **programy profilaktyczne**, integracyjne, przeciwdziałanie stygmatyzacji
  - opieka psychiatryczna
  - **budowanie oparcia społecznego** /program „wyrównywania szans”/
  - **aktywizacja zawodowa** /program ekonomii społecznej/

Zaproszenie do współpracy i budowania regionalnej koalicji środowisk, organizacji, instytucji i samorządów lokalnych na rzecz realizacji Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

www.psychiatriasrodowiskowa.bieszczady.pl

- Racjonalne wykorzystanie własnych, lokalnych zasobów poprzez dzielenie się doświadczeniami dobrych praktyk.
- Współdziałanie dla pozyskania środków budżetowych zapisanych w NPOZP oraz maksymalnej absorpcji środków unijnych do 2020 roku.